

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

DECIZIA ETAPEI DE ÎNCADRARE

nr. DRAFT din 22.05.2024

Ca urmare a notificării adresate de **COMUNA BORȘ**, cu sediul în comuna Borș, satul Borș, nr. 200, județul Bihor, județul Bihor, privind planul ” **Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Borș pe perioada 2021 - 2027**”, propus a fi implementat în comuna Borș, județul Bihor, înregistrată la Agenția pentru Protecția Mediului Bihor cu nr. 8279 din data de 23.04.2024, respectiv a completărilor cu nr. 9455 din data de 21.05.2024, cu nr. **12515** din data de .....05.2024 și cu nr. **12781** din data de .....05.2024, în baza:

- HG nr. 1000/2012 privind reorganizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului și a instituțiilor publice aflate în subordinea acesteia;
- OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare;
- OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, actualizată;
- **Ordinul 19/2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar.**

Agenția pentru Protecția Mediului Bihor,

- Ca urmare a consultării autorităților publice participante în cadrul Comitetului Special Constituit din data de 22.05.2024, organizată la sediul Agenției pentru Protecția Mediului Bihor,
- În urma parcurgerii etapei de încadrare conform HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,
- În conformitate cu prevederile art. 5, al. 3, lit. a) și a Anexei 1 – Criterii pentru determinarea efectelor semnificative potențiale asupra mediului din HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,
- A informării publicului prin anunțuri repetate și în lipsa oricărui comentariu din partea publicului,

decide că:

Planul ”**Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Borș pe perioada 2021 - 2027**”, propus a fi implementat în comuna Borș, județul Bihor, **titular: COMUNA BORȘ**, nu necesită evaluare de mediu și nu necesită evaluare adecvată și se va supune adoptării **fără aviz de mediu.**

Motivele care au stat la baza luării deciziei etapei de încadrare:

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

I. Caracteristicile planurilor și programelor cu privire, în special, la:

a) gradul în care planul sau programul creează un cadru pentru proiecte și alte activități viitoare fie în ceea ce privește amplasamentul, natura, mărimea și condițiile de funcționare, fie în privința alocării resurselor;

Prezentul document este Strategia de dezvoltare urbană a comuna Borș (comuna Borș și localitățile rurale aparținătoare: Cadea, Ciocăia, Cubulcut, Olosig și Sânnicolau de Munte) pentru perioada 2021-2031 (SIDU).

Actualul Plan de dezvoltare strategică se raportează la starea actuală a localității, luând în considerare specificul regional și condițiile generale la nivel național, corelat cu realitățile globale și tendințele mondiale. digitalizare.

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 8 unități administrativ teritoriale localizate în aria de proximitate, respectiv comunele **Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Borș și Sântandrei**. Aceste 9 entități au înființat, prin hotărârea Adunării Generale a Asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea – ADIZMO**.

Între principalele **direcții de activitate** la nivel metropolitan regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare de politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare și implementare de proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente care fac trimitere către viabilizarea unei poziții de policentru transfrontalier major.

Principalii factori ce influențează traiectoria de dezvoltare a Zonei Metropolitane Oradea și în speță și a comunei Borș sunt de ordin politic, economic, socio-cultural și tehnologic.

Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere care satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu, lung și care vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, o conciliere între mediul înconjurător și economie, ce reprezintă o cale de dezvoltare, care susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiunea compatibilității a celor patru sisteme : economic, uman, ambiental și ecologic și simultaneitatea progresului în toate cele patru sisteme.

În demersul de realizare a acestui obiectiv s-a pornit de la o analiză complete și realistă a situației existente la nivelul comunei BORȘ, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile ce trebuie adoptate, urmate de conturarea proiectelor prioritare, bine structurate cu un potențial real de implementare.

Accesul în comuna Borș se poate realiza atât prin rețele rutiere cât și prin rețea feroviară. În satele Sântion și Borș accesul poate fi realizat prin intermediul drumului Național DN1(E60) , care face legătura dintre România și Ungaria. O rută alternativă este DJ 190, care facilitează conexiunea comunei Borș cu Municipiul Oradea.

Spre satul Santăul Mic și Santăul Mare accesul se realizează prin drumuri comunale.

Prin nordul comunei trece și secțiunea de autostradă A3 dinspre Biharia spre Ungaria, care se conectează cu autostrada M4 din Ungaria la nivelul punctului de trecere a frontierei Borș 2.

Suprafața totală a comunei Borș este de 43,41 km², din care aproximativ 77% sunt terenuri agricole, Suprafața comunei reprezintă 5,76 % din suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea.

ALIMENTAREA CU APĂ POTABILĂ

Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din comuna BORȘ era, la sfârșitul anului 2019, de 42,8 km.

Capacitatea instalațiilor de producție a apei potabile se ridică la 2.160 m³/zi. Cantitatea de apă potabilă distribuită pe parcursul anului 2019 a fost de 216.000 m³, din care 169.000 m³ au fost destinați consumatorilor casnici

CANALIZARE ȘI EPURARE APE UZATE

La finalul anului 2019, lungimea rețelei de canalizare din Comuna Borș era de 52 km, reprezentând 6,44% din lungimea totală a rețelei de canalizare existentă la nivel metropolitan.

ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale avea la sfârșitul anului 2019 o lungime de 34 km. În anul 2019 a fost distribuită consumatorilor din comună o cantitate totală de 535 mii mc de gaze naturale, din care aproximativ 50%, a fost distribuită consumatorilor casnici.

INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

Comuna Borș este traversată de drumul european E60 și de drumul județean DJ190. Lungimea totală a drumurilor publice este de 44 km, din care 81,8% se află în administrarea autorității publice locale (36 km). Din lungimea totală a drumurilor comunale, conform datelor existente la Primăria Comunei Borș, 97,2% reprezintă drumuri asfaltate și 2,8% drumuri de piatră.

În ceea ce privește lungimea drumurilor agricole existente la nivelul comunei, aceasta este de 201 km. Lungimea pistelor de biciclete este de 4,9 km, în contextul în care necesarul de piste de biciclete ar fi de aproximativ 15 km.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari) Weaknesses (puncte slabe) Opportunities (oportunitati) Threats (riscuri, amenințări). Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor analizei situației existente și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

Principalele direcții de dezvoltare strategică propuse pot fi structurate pe următoarele dimensiuni: economică, socială, mediu și digital. Strategia Integrată de dezvoltare urbană (SIDU) este un instrument de lucru în cadrul procesului de dezvoltare al comuna Borș, județul Bihor, România. Strategia are ca obiectiv principal crearea cadrului empirico-științific al dezvoltării strategice și oferirea unui instrument de lucru concret privind actul administrativ de management local.

Viziunea de dezvoltare

Comuna Borș va deveni un exemplu de dezvoltare durabilă a unei comunități rurale în România. Dezvoltarea sustenabilă a sectoarelor industrial, agricol, a infrastructurii, valorificarea resurselor naturale și a potențialului turistic, vor oferi locuitorilor servicii publice de calitate și locuri de muncă bine remunerate.

Comuna Borș va deveni un centru industrial și logistic important și va avea o contribuție semnificativă la dezvoltarea socio-economică și culturală a întregii Zone Metropolitane Oradea

Misiunea Primăriei Comunei Borș constă în stimularea creșterii prosperității și a bunăstării cetățenilor, respectând trei principii importante ce conduc la dezvoltarea durabilă a comunității:

- Solidaritatea între generații
- Participarea publică la proiectele comunitare
- Prezervarea mediului înconjurător

Viziunea planificării comuna Borș se bazează pe atributele compact, flexibil, deschis și complementar, sustenabil și prietenos cu mediul. Astfel pentru următorii 10 ani vizionăm comuna Borș și localitățile rurale aparținătoare (un loc unde economia, mediul construit și natural respective interacțiunile se regăsesc și se dezvoltă în mod sustenabil și responsabil față de viitor comunitate, tradiție, resurse, locuire decentă și nu în mod hotărât ținând cont de facilitățile și perspectivele crizei climatice ale mediului înconjurător. Elemente cheie ca protecția mediului, grija față de natură, sustenabilitate și pregătirea populației și a instituțiilor administrative și civice stau la baza planificării strategice. Atitudinea responsabilă și conștientă față de resursele naturale locale și regionale, precum și filosofia echității și dreptății față de mediul înconjurător (resurse naturale, floră, faună, arii protejate) și față de comunitate (toleranță, diversitate, inițiative individuale, responsabilitate individuală și colectivă) sunt precondiția planificării și dezvoltării sustenabile. Viziunea prezentului document este clădită pe aceste elemente cheie.

Obiective strategice

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă a Comunei Borș îl reprezintă creșterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial – administrative.

Obiective strategice

- dezvoltarea mediului de afaceri local prin creșterea competitivității economice, asigurarea unui mediu investițional propice și valorificarea într-un mod sustenabil a resurselor existente;
- valorificarea tradițiilor, obiceiurilor și îndeletnicirilor populației;
- creșterea gradului de atractivitate a comunei prin dezvoltarea/îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor publice;
- îmbunătățirea calității factorilor de mediu pentru asigurarea unui mediu sănătos de viață;
- îmbunătățirea incluziunii și a demnității sociale;
- dezvoltarea capacității administrative la nivelul instituțiilor publice și creșterea digitalizării serviciilor publice

✓ **LISTA PROIECTELOR PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2021-2027**

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Domeniu		Denumire Proiect	Sursa de finanțare	Buget estimat (mii lei)
INFRASTRUCTURĂ	1	Modernizarea drumurilor agricole de exploatare în Comuna Borș - 14,50 km	Buget local + Fonduri nerambursabile	4.187
	2	Amenajare trotuare în Sântion - 2,5 km	Buget local	2.375
	3	Amenajare trotuare în Borș - 2,5 km	Buget local	2.375
	4	Amenajare piste de biciclete de la Borș la Santăul Mare - 14,72 km	Buget local	1.450
	5	Reabilitare și extindere drumuri comunale - 10 km	Buget local	9.075
	6	Extindere rețea de distribuție gaze naturale - 200 m	Buget local + Fonduri nerambursabile	100
	7	Extinderea rețelei de alimentare cu apă - 5 km	Buget local+Fonduri nerambursabile	5.000
	8	Amenajare trotuare în Santăul Mare și Santăul Mic - 2 km	Buget local + Fonduri nerambursabile	1.900
	9	Extinderea rețelei de canalizare menajeră - 15 km	Buget local + Fonduri nerambursabile	1.500
	10	Reabilitarea și modernizarea conductelor de alimentare cu apă a străzilor din zona centrală și zona drumului național din comuna Borș - pe 5 străzi cu subtraversarea DN1	Buget local	1.619
	11	Creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile în clădiri publice (HCL nr.48/12.02.2024)	Buget local+Fonduri nerambursabile+PNDR	129.373
	12	Creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile în unități de cult (HCL nr.48/12.02.2024)	Fonduri nerambursabile+PNDR	67.175
MEDIU	13	Înlocuire sistem de încălzire la Liceul Agroindustrial Tamasi Aron din Borș - Utilizarea resurselor de apă geotermală pentru sistemul de încălzire de la Liceul Agroindustrial Tamasi Aron	Buget local	407
	14	Utilizare energie solară pentru asigurarea alimentării cu apă caldă menajeră la sala de sport Borș - Înlocuirea, completarea și implementarea sistemelor de alimentare cu apă caldă menajeră cu sisteme de panouri fotovoltaice - sala de sport Borș	AF Mediu	200
	15	Amenajare stație compost - Prelucrare 1000 tone /an reziduuri vegetale	Buget local	4.800
	16	Amenajare spații verzi în Comuna Borș, sat Borș	Programul național de îmbunătățire a calității mediului	977
	17	Amenajare spații verzi în comuna Borș, sat Santăul Mare	Programul național de îmbunătățire a calității mediului	565
	18	Amenajare puncte de colectare deșeuri vegetale în Comuna Borș - Amenajarea a 4 puncte de colectare deșeuri vegetale	Buget local	250
	19	Sistem de încălzire cu panouri solare sala de sport Borș - Utilizare energie solară	Buget local	947
	20	Construire infrastructură de reîncărcare vehicule electrice și hybrid-4 stații de încărcare (HCL nt.119/08.07.2021)	Bugetul local+Fonduri nerambursabile	800
TURISM	21	Complex termal Borș - Bază de tratament	FEADR + Buget local	53.759

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

	22	Construire centru de natație - Bazine de înot	FEADR + Buget local	6.250
	23	Extindere Hotel Iris - Sală de conferințe și centru SPA	Buget local + Fonduri nerambursabile	8.377
	24	Dezvoltarea infrastructurii de agrement prin construirea unui parc acvatic (HCL nr.76/11.04.2024)	Buget local + Fonduri nerambursabile	60.000
EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ	25	Construire creșă în Sântion - Creșă pentru 30 de copii	Buget local	1.500
	26	Amenajare centre after-school în Borș și Sântion - spații pentru activitățile copiilor după orele școlare	Buget local	1.200
	27	Construire Centru cultural - spațiu pentru expunerea obiectelor tradiționale locale	Buget local	900
	28	Extinderea grădiniței din Sântion - marire capacitate	Buget local	480
	29	Construire teren de fotbal sintetic 100 x 40 m	Buget local	1.900
	30	Construire sală bowling - 10 piste	Buget local	2.950
	31	Sală de sport școala Borș	Buget local	2.500
	32	Sală de sport școala Sântion	Buget local	2.500
	33	Înființare centru de instruire tip atelier în cadrul Liceului Agricol Borș		
	34	Renovare și extindere clădire "Cămin cultural Sântion" (HCL nr.59/18.03.2024)	Buget local	800
	35	Reabilitare clădire "Școala primară Santăul Mare" (HCL nr.59/18.03.2024)	Bugetul local	300
SOCIAL	36	Construire centru social cu cantină socială și pentru asistență de îngrijire la domiciliu - bucătărie și spații pentru asistenții sociali	Buget local	1.800
	37	Construire centru de permanență medicală la nivel local	Buget local	800
	38	Reabilitare & modernizare casa de cultură din Santăul Mic	buget local	500
	39	Coinstruire case pentru asigurarea serviciilor sociale de tip familial destinate copiilor din sistemul de protecție specială - construire case pentru familii cu 4 până la 10 copii în plasament	Buget local + Fonduri nerambursabile	2.000
SERVICII PUBLICE	40	Extinderea sistemului de monitorizare video a spațiilor publice - creșterea siguranței cetățenilor	Buget local	1.500
	41	Construire locuințe pentru specialiști în Comuna Borș (2 Borș, 1 Sântion, 1 Santăul Mic și 1 Santăul Mare) - Amenajarea a 5 duplexuri pentru atragerea de specialiști / forță de muncă calificată în Comuna Borș	Buget local	4.878
	42	Construire centru medical integrat și centru medical veterinar-construcție pentru asistență medical de urgență (HCL nr.119/08.07.2021)	Buget local	2.000
	43	Dezvoltarea infrastructurii TIC prin sisteme inteligente de management local în Comuna Borș, județul Bihor(HCL nr.85/23.05.2022)	Fonduri nerambursabile	1.598
	44	Dotarea cu utilaje și echipamente a Comunei Borș, județul Bihor (HCL nr.103/14.06.2023)		

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

, în vederea începerii fazei de structurare a priorităților și a bugetului total alocat pentru perioada 2021-2027, în luna mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027, care cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Astfel, Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

1. Fondul european de dezvoltare regională
2. Fondul de coeziune
3. Fondul social european+
4. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
5. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
6. Fondul pentru securitate internă (ISF) și
7. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF)

Plecând de la aceste propuneri, în urma diferitelor negocieri ce au avut loc în perioada 2018-2020, Consiliul European a convenit asupra **bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, care va valora 1.074,3 miliarde EUR**. În acest sens, în perioada 2021-2027, politica de coeziune va susține, în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică și digitală.

Obiectivele de politică includ:

1. **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Pentru a traduce obiectivele de politică în funcție de nevoile sale de dezvoltare, România a propus următoarele Programe Operaționale, la care se adaugă diverse alte programe de cooperare teritorială relevante:

I. Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programe Operaționale Regionale
9. Programul Operațional Asistență Tehnică

II. Alte programe de cooperare teritorială cu relevanță pentru Zona Metropolitană Oradea:

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

1. Interreg VI- România-Ungaria
2. Programul Transnațional Dunărea
3. Programul Interreg Europa 2021-2027
4. Programul URBACT IV
5. Programul Interact IV
6. Programul ESPON

Mecanismul de monitorizare a implementării strategiei de dezvoltare durabilă pentru perioada 2021-2027 are drept scop atât aprecierea gradului de realizare a activităților propuse de document per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizuirii și modificări.

În ceea ce privește organizarea instituțională, începând cu anul 2005, prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 11 unități teritorial - administrative localizate în aria de proximitate, (comunele Biharia, Borș, Cetariu, Girișu de Criș, Ineu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Toboliu, Sânmartin și Sântandrei) a fost creată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZONA METROPOLITANĂ ORADEA (A.D.I. ZMO). Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului metropolitan, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acestuia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale.

Între principalele direcții de activitate ale A.D.I. ZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare a unor politici publice care să permită valorificarea potențialului existent, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, respectiv de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei.

De asemenea, ca membru fondator al F.Z.M.A.U.R. - Federației Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România, A.D.I. ZMO își asumă obiectivele dezvoltării metropolitane și la nivel național: asigurarea egalității de șanse și incluziunea socială a grupurilor defavorizate, dezvoltarea economiei locale prin atragerea de investiții, dezvoltarea învățământului și perfecționarea continuă a resurselor umane, precum și modernizarea și extinderea serviciilor de utilități publice.

Din perspectiva dezvoltării economice, a creării locurilor de muncă, a furnizării serviciilor medicale, educaționale și sociale, sfera de influență a Municipiului Oradea - calculată în raport cu celelalte centre urbane din regiune, se întinde până la 50 de km distanță de municipiu, justificând astfel rolul determinant asupra localităților din județul Bihor.

Astfel, creșterea masei demografice și economice în jurul Municipiului Oradea este o necesitate ce contribuie la îmbunătățirea capacității de atragere de noi investiții în regiune, respectiv de multiplicare a oportunităților la acest nivel, mai ales având în vedere contextul concurențial pentru atragerea de capital și resursă umană în care este implicat Municipiul Oradea în raport cu celelalte orașe din vestul și nord – vestul țării (Cluj-Napoca, Timișoara, Debrecen, Arad).

Din multitudinea de funcțiuni pe care trebuie să le îndeplinească Municipiul Oradea (orașul turiștilor, orașul antreprenor, orașul informațional, orașul locuitorilor) cea legată de *Orașul metropolitan* este una dintre cele mai importante, din perspectiva dezvoltării sale pe termen lung.

Acest aspect este important deoarece urbanizarea policentrică a comunelor limitrofe Municipiului Oradea va asigura dezvoltarea durabilă a orașului și va satisface nevoile privind creșterea calității vieții locuitorilor din această zonă. Tendința de transformare treptată în oraș metropolitan este justificată și de migrarea populației din oraș spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spațiu verde și aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot, agitație și stres ce caracterizează zonele aglomerate din oraș.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

În acest context, rolul Zonei Metropolitane Oradea este de a planifica și contribui la distribuirea echilibrată a diferitelor funcțiuni teritoriale dinspre Municipiul Oradea spre comunele asociate, prin proiectarea unui model de dezvoltare spațială policentrică, ce să permită crearea mai multor subzone de integrare economică și consolidarea unui sistem integrat de servicii și utilități publice. Evoluția acestui sistem depinde de modelele de așezări umane care au fost/vor fi planificate să se dezvolte, de consum, de organizarea producției și de infrastructura disponibilă.

INVESTIȚII PROPUSE LA NIVEL METROPOLITAN ÎN INFRASTRUCTURA RUTIERĂ 2021 – 2027

Denumirea investiției	UAT- uri implicate	Buget estimat mil. euro	Sursă de finanțare
Drum de legătură între Municipiul Oradea și Comuna Sânmartin	Oradea Sânmartin	20	POIM
Centura ocolitoare a localității Biharia	Biharia	10	POIM
Centura ocolitoare a localității Oșorhei	Oradea Oșorhei	9	POIM
Drum de legătură între Municipiul Oradea (strada Beldiceanu) și Comuna Paleu (Săldăbagiu de Munte)	Oradea Paleu	3.6	POIM
Centura ocolitoare a localității Sântandrei	Sântandrei	10	POIM
Drum de legătură între Comuna Paleu (Hexol / strada Viilor) și Comuna Biharia (centura Biharia)	Paleu Biharia	6	POIM
Drum de legătură între Municipiul Oradea (cartier Grigorescu) și Comuna Nojorid (DN 79 / DC 64)	Oradea Nojorid	8,5	-
Drum de legătură între Municipiul Oradea - Comuna Sânmartin - Comuna Nojorid (localitatea Apateu) etapa II	Oradea Sânmartin Nojorid	5.5	-
Drum de legătură între Comuna Girișu de Criș (Tărian) și Comuna Borș (Sântion / DN1)	Girișu de Criș Borș	10	-
Drum de legătură între Cartierul Grigorescu (Oradea) – Cartierul de tineri Cihei- Cordău- USA OIL (Sânmartin)	Oradea Sânmartin	7.5	-
Drum de legătură între Comuna Sânmartin (localitatea Rontău - localitatea Cheriș) - Comuna Oșorhei	Sânmartin Oșorhei	7	-
Intersecție Drum Expres Oradea - Arad cu Drumul de legătură de la centura Oradea la A3 (girație km3)	Oradea Sântandrei	-	CNAIR
Drum de legătură de la centura Oradea (girație Calea Sântandrei) la Autostrada Transilvania (A3)	Oradea Sântandrei Borș Biharia	158	POIM
Creșterea mobilității și sporirea siguranței rutiere prin amenajarea denivelată a intersecțiilor în zona străzii Meșteșugarilor cu strada Ovidiu Densușianu și Magistrala C.F. Timișoara – Arad – Oradea	Oradea	6	-
Legătura Calea Aradului – Strada Ogorului	Oradea	1.2	-

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Lărgire de la 2 la 4 benzi a Străzii Matei Corvin prin lărgirea Pasajului inferior de la km 118+508,5 a Căii Ferate 328 Arad – Oradea	Oradea	3	-
Realizare bandă de accelerare pe breteaua de virare dinspre direcția Borș înspre Arad în cadrul Nodului rutier DN1 - Centura Oradea	Oradea	0.5	-
Coridor de mobilitate urbană durabila în Piața Emanuil Gojdu din Oradea - Etapa I	Oradea	17	-
Amenajare bretele pentru virare la dreapta și realizare coridor pietonal și ciclistic la intersecția DN 79 cu Strada Ogorului	Oradea	0.95	-
Realizarea unui pasaj pietonal și ciclistic supratean peste șoseaua de centură în zona străzii Traian Blajovici	Oradea	3.4	-
Inel de centură la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	430	POIM
Piste de biciclete la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	-	-
Rețea de transport feroviar la nivelul ZMO (Transport public / Tramvai) Cheresig – Oradea – Sânmartin	Membrii ZMO	-	-
Drum expres Oradea – Arad	Consiliul Județean Bihor, Municipiul Oradea, Consiliul Județean Arad, Municipiul Arad	1000	POIM

Obiectivul general al planului îl constituie creșterea performanței administrative și dezvoltarea capacității de formulare a politicilor publice la nivelul administrației publice locale a comuna Borș, prin actualizarea strategiei de dezvoltare locală pentru următorii 10 ani care să ofere cadrul dezvoltării strategice și o mai bună reglementare și fundamentare a politicilor locale. În vederea realizării obiectivului general proiectul are în vedere atingerea următoarelor obiective fundamentale:

- Elaborarea unui document strategic – bazat pe date empirice și analiza științifică – care reprezintă în viitor o bază solidă în vederea formulării politicilor publice locale, precum și un reper privind planificarea și direcțiile de dezvoltare strategice locale;

- Dezvoltarea competențelor și creșterea performanței profesionale ale personalului administrației publice locale solicitante în procesul de formulare a politicilor publice și management administrativ local;

- Promovarea continuă a planificării participative în vederea elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală pentru comuna Borș

Structura strategiei se compune din următoarele elemente:

□ Descrierea situației existente validată prin date empirice primare cantitative și calitative și date empirice secundare – diagnoză;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

□ Concluzii și identificarea principalelor elemente strategice – analiza SWOT, arborele

problemelor și a obiectivelor;

□ Trasarea principalelor direcții strategice;

□ Descrierea direcțiilor strategice identificate;

□ Lista proiectelor de dezvoltare pentru următorii zece ani;

□ Punctajele proiectelor;

□ Surse bibliografice.

Obiective generale

În concordanță cu problemele identificate specifice comuna Borș, planificarea strategică vizează următoarele obiective generale: dezvoltarea unui oraș confortabil (lively), care este sigur (safe), sustenabil (sustainable) și funcțional (healthy).

Coordonatele obiectivelor principale

Obiectivele planificării sunt formulate pe patru coordonate: infrastructură, aspect sociale/sărăcie, sustenabilitate/mediu și desigur economie.

Obiective legate de infrastructură

Pe de o parte, referitor la dimensiunea infrastructură am avut în vedere continuarea programelor de dezvoltare și modernizare a infrastructurii primare (drumuri, poduri, puncta de legătură, izolare termică, coridoare de mobilitate, mobilier urban, coridoare pietonală, drumuri pentru bicicliști, locuri de întâlnire comunitară) și reabilitarea unor clădiri reprezentative pe lângă extinderea rețelei de infrastructură.

Un alt obiectiv strategic este dezvoltarea infrastructurii de agrement, facilități sportive și de cultură. Dezvoltarea infrastructurii turistice – hotel, centru balnear, centru acvatic – este un alt obiectiv. Există un consens între stakeholderi și populație ca potențialul turistic trebuie dezvoltat în perioada următoare pe lângă infrastructura de educație – școală, centru de inovare, parc de agrement.

Pe de altă parte dezvoltarea pe termen imediat a infrastructurii digitale este un obiectiv strategic. Astfel, digitalizarea serviciilor administrative, bazele pentru o economie inteligentă, dezvoltarea deprinderilor digitale, accesul la deep tech, creșterea capacităților de clouding, facilitarea rețelelor de blockchain, e-management, smart connect, bazele pentru un ecosistem trebuie puse pe termen mediu. Acest obiectiv vizează atât capacitatea administrativă, cât și relația dintre administrație și cetățean, respectiv relațiile intracomunitare prin tehnici de tip smart contact. Dezvoltarea infrastructurii digitale este un obiectiv strategic prin prisma economiei industriei 4.0 la care orașul trebuie să se conecteze prin posibilitățile pe care le are.

Obiective de natură socială

Un alt set de obiective este legat de latura socială a vieții comunitare. În general proiectele propuse au ca scop (re)integrarea grupurilor în societate atât la nivel instituțional cât și cultural prin politici publice locale. Un alt obiectiv este încurajarea interacțiunilor intracomunitare între excluși/săraci/segregați/ și majoritate în general, la fel și desegregarea populației de etnie romă și îmbunătățirea condițiilor de viață și de locuire al celor expuși la sărăcie extremă. Integrarea pe piața muncii a populației de vârstă activă este un al obiectiv strategic și o precondiție a dezvoltării și a reducerii costurilor comunitare de asistență socială.

Prevenirea posibilelor conflicte interetnice și întărirea rolului mediatorului/facilitatorului omunitar reprezintă un alt obiectiv foarte important pe lângă

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

inițierea de programe care au rezultat producerea de capital social local – încredere reciprocă, modele de cooperare, solidaritate între grupuri sociale mari, identitate comună puternică.

Obiective legate de mediu și sustenabilitatea dezvoltării

Unul dintre obiective se referă la prevenirea și administrarea dezastrelor naturale (în special inundații). Aici am avut în vedere dezvoltarea de protocoale standardizate împreună cu agențiile specializate pentru eficientiza intervențiile în caz de urgență (personal specializat, instrumente, cunoștințe, deprinderi, responsabilizarea populației).

Un alt obiectiv strategic reprezintă responsabilizarea populației și a agenților economici cu privire la riscurile posibile în viitor datorită schimbărilor climatice și la necesitatea de a forma o atitudine responsabilă față de natură în general care să se concretizeze la un comportament adecvat la nivel cotidian. Corelat cu dezvoltarea unei infrastructuri care se faciliteze acest demers. Rolul educației și a actorilor civili trebuie întărite în acest demers.

Utilizarea energiei regenerabile – în special a apei termale – este un obiectiv strategic (încălzire). Un alt obiectiv are în vedere limitarea poluării, eficientizarea colectării și managementului gunoiului și deșeurilor industriale, respectiv a deșeurilor electrice.

Obiective legate de economia locală

Obiectivul strategic cu privire la dimensiunea economică este eficientizarea randamentului economiei locale pe termen imediat și adaptarea pe cât posibil la provocările schimbărilor și conectarea la rețelele economice regionale și interregionale.

Avem în vedere dezvoltarea programelor de antreprenariat, proiecte care vizează calificarea capitalului uman, cât și facilitarea prin PPP a noi afaceri deschiderii de firme în industrii inovatoare, networking, asumarea unui rol complementar față de economia regională.

Strategia Europa 2020 a definit trei priorități tematice fundamentale:

□ Creștere economică inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;

□ Creștere economică durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;

□ Creștere economică favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, în măsură să asigure coeziunea economică, socială și teritorială.

Pentru realizarea acestei ambiții, UE și-a stabilit cinci mari obiective de atins până în 2020 cel târziu:

□ Creșterea la cel puțin 75% a procentului din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani care are un loc de muncă;

□ Investirea a 3% din produsul intern brut în cercetare și dezvoltare;

□ Reducerea cu cel puțin 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră, creșterea la 20% a procentului energiilor regenerabile și creșterea cu 20% a eficienței energetice;

□ Reducerea ratei abandonului școlar la mai puțin de 10% și creșterea la cel puțin 40% a procentului diplomelor de învățământ superior;

➤ Reducerea cu 20 de milioane a numărului persoanelor amenințate cu sărăcia sau cu excluziunea socială.

Pentru a cataliza progresele în cadrul fiecărei priorități tematice, Comisia Europeană a adoptat șapte inițiative emblematice (flagship initiatives), care să angajeze atât UE, cât

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

și statele membre în acțiuni concrete, menite să impulsioneze creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă:

1. „O agendă digitală pentru Europa” – inițiativă menită să permită cetățenilor și mediului de afaceri să beneficieze la maximum de avantajele tehnologiei digitale prin acces sporit la internet de mare viteză, securitate informatică, servicii de guvernare electronică mai eficiente.

2. „Tineret în mișcare” – program ce urmărește să îmbunătățească performanța sistemului de educație europeană, să îi pregătească mai bine pe tinerii din UE pentru piața muncii prin programe de studii, de învățare și de formare finanțate de UE, precum și prin platforme menite să îi ajute să își găsească un loc de muncă.

3. „O Uniune a inovării” – scopul acestei inițiative este consolidarea legăturii dintre cercetare și inovare, pe de o parte, și crearea de locuri de muncă, pe de altă parte. În acest sens, UE propune orientarea proiectelor de cercetare, dezvoltare și inovare către domenii cu impact major asupra societății, precum și îmbunătățirea legăturii dintre etapele procesului de dezvoltare – de la cercetarea fundamentală la comercializare.

4. „O politică industrială integrată pentru era globalizării” – acest program vizează mediul antreprenorial, în special IMM-urile (întreprinderile mici și mijlocii), pe care urmărește să le sprijine în procesul de adaptare la fenomenul de globalizare, simplificând, de exemplu, procedurile administrative sau facilitându-le accesul la credite. Se are în vedere, de asemenea, creșterea competitivității și eficienței întreprinderilor europene.

5. „O agendă pentru noi competențe și locuri de muncă” – securitatea și flexibilitatea mediului de lucru, facilitarea dobândirii de noi competențe care să permită cetățenilor să se reorienteze profesional și modernizarea piețelor de muncă se numără printre obiectivele acestei inițiative.

6. „Platforma europeană împotriva sărăciei și a excluziunii sociale” – această inițiativă are trei scopuri principale: (i) realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale la nivelul UE, (ii) garantarea respectării drepturilor fundamentale ale persoanelor care suferă de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale, asigurându-le totodată un trai demn și un rol activ în societate și (iii) sprijinirea integrării acestora în comunitate, formarea și inserția profesională, precum și accesul la protecție socială. Astfel, măsurile principale în acest domeniu vizează accesul pe piața muncii, societatea, educația și serviciile de bază, cum ar fi asistența medicală și condițiile de locuit.

7. „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” – această inițiativă emblematică își are originea în necesitatea de a decupla creșterea economică de utilizarea resurselor, printr-o tranziție substanțială către o utilizare mai eficientă a resurselor naturale de către consumatorii și producătorii din toate domeniile relevante.

Planul strategic stabilește patru orientări strategice pentru investițiile în cercetare și inovare în cadrul programului Orizont Europa pentru următorii patru ani:

□ Promovarea unei autonomii strategice deschise prin orientarea dezvoltării tehnologiilor, sectoarelor și lanțurilor valorice digitale, generice și emergente esențiale;

□ Refacerea ecosistemelor și a biodiversității Europei și gestionarea durabilă a resurselor naturale;

□ Transformarea Europei în prima economie digitală circulară, neutră din punct de vedere climatic și sustenabilă;

□ Crearea unei societăți europene mai reziliente, mai favorabile incluziunii și mai democratice.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027, a căror implementare va fi urmărită prin următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027):

- Obiectiv 1: Creșterea impactului regional al comunităților de cunoaștere și inovare;
- Obiectiv 2: Stimularea capacității de inovare a învățământului superior;
- Obiectiv 3: Lansarea noilor CCI-uri (Comunități de cunoaștere și inovare).

Strategia europeană pentru tineret 2019 - 2027: Obiectivele europene pentru tineret prezintă o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul.

Acestea identifică domeniile intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate. Au fost definite 11 obiective europene pentru tineret care prezintă o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul și identifică domeniile intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate:

- Conectarea UE cu tinerii;
- Egalitate de gen;
- Societăți favorabile incluziunii;
- Informare și dialog constructiv;
- Sănătate mintală și stare de bine;
- Sprijinirea tinerilor din zonele rurale;
- Locuri de muncă de calitate pentru toți;
- Învățare de calitate;
- Spațiu și participare pentru toți;
- Europa verde și durabilă;
- Organizațiile de tineret și programele europene de tineret.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 include 17 obiective de dezvoltare durabilă, cu ținte clare pentru 2030: pe termen lung (2034) al regiunii Nord-Vest: Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Obiectivele strategice de dezvoltare pe termen lung (2034) în regiunea de dezvoltare Nord- Vest sunt următoarele:

- Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii;
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale;
- Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0.;
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii;
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională;
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană;
- Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active;
- Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană.

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare este: creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea și autenticitatea locală și stimulând inovarea, în vederea dezvoltării echilibrate a teritoriului și creșterii standardului de viață.

Unitatea teritorial-administrativă Borș se suprapune cu arii naturale protejate după cum urmează:

- ✓ ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede (în procent de 1 % din suprafața UAT),
- ✓ ROSCI0185 Paduricea de la Santău (în procent de 2 % din suprafața UAT).

Ariile naturale protejate sunt administrate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate - Serviciul Teritorial Bihor.

În cadrul SIDU a comuna Borș 2021-2027, este prezentat un portofoliu de proiecte, inclusiv sursele de finanțare, această listă incluzând un număr de 44 de proiecte.

Proiectelor propuse prin SIDU (majoritar), în această fază nu li se cunoaște cu exactitate amplasarea, ele neavând încă faza de proiectare finalizată. În faza de proiectare finalizată, titularul va reveni în vederea solicitării acordului de mediu, cu datele complete astfel încât să se poate estima impactul corespunzător. Prin corelarea proiectelor din SIDU cu planul de mobilitate urbană a comuna Borș (planul de mobilitate urbana contine parte din proiectele propuse in SIDU), estimăm că impactul în urma implementării planului supus discuției va fi unul nesemnificativ negativ asupra speciilor și habitatelor din ariile naturale protejate suprapuse.

Nu se prevăd schimbări ale stării de conservare ale habitatelor și speciilor în viitor prin prisma implementării planului (cu datele deținute în prezente, sub rezerva faptului că nu avem la dispoziție proiectele lucrărilor propuse și prin corelarea datelor avute cu cele din planul de mobilitate urbană a comuna Borș, care sunt complementare).

b) gradul în care planul sau programul influențează alte planuri și programe, inclusiv pe cele în care se integrează sau care derivă din ele;

Fiind vorba despre un document strategic, acesta se bazează pe practici de planificare existente, luând în considerare principiile precum integrare, participare și evaluare.

În elaborarea SIDU comuna Borș s-a avut în vedere atât prevederile comunitare, cât și prevederile documentelor strategice sectoriale la nivel național, județean și local.

În elaborarea Strategiei integrate de dezvoltare urbană a comuna Borș 2021-2017 s-au urmărit liniile strategice ale Politicii de coeziune europene și cele 5 obiective de politică (OP) ale Comisiei Europene:

- O Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă;
- O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon;
- O Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității regionale
- O Europă mai social –implementarea pilonului european al drepturilor sociale
- O Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Strategia de dezvoltare locală a comuna Borș ține cont de acele documente strategice europene și naționale, care ghidează principiile de dezvoltare din țara noastră.

La nivel național și sectorial, Strategia integrată de dezvoltare urbană comuna Borș 2021-2027 a fost corelată cu:

- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea turismului 2019 - 2030;
- Strategia Energetică a României 2019 – 2030, cu perspectiva anului 2050;
- conceptul Strategig de Dezvoltare Teritorială a României 2030.

La nivel național și regional, Strategia integrată de dezvoltare urbană comuna Borș 2021-2027 ține cont de principalele priorități de intervenție și anvelopa financiară prevăzute în cadrul Programul Operațional Regional 2021-2027, care vizează următoarele domenii:

- o regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- o regiune cu localități smart
- o regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- o regiune cu mobilitate urbană
- o regiune accesibilă
- o regiune educate
- o regiune atractivă

Tot la nivel regional, SIDU comuna Borș 2021-2027 a fost corelată cu:

- Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027 - care urmărește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților

- Strategia de Specializare Inteligentă Nord-Vest RIS3 - are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare -dezvoltare.

- Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic în Regiunea Nord-Vest 2016-2025 (PRAI) - urmărește îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și creșterea contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025

- Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest 2021-2027 - urmărește inventarierea tuturor formelor de mobilitate și transport la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest, incluzând transportul public și privat, de marfă și pasageri, motorizat și nemotorizat, în mișcare sau în staționare, precum și infrastructura aferentă acestora.

c) relevanța planului sau programului în/pentru integrarea considerațiilor de mediu, mai ales din perspectiva promovării dezvoltării durabile;

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a comuna Borș este un document strategic care are la bază principiile unei dezvoltări durabile, atât prin prisma obiectivelor generale, cât și din punct de vedere al orizonturilor de timp pe care planul le-a avut în vedere.

Dezvoltarea urbană integrată poate fi definită după cum urmează:

- un instrument strategic, care asigură complementaritatea dintre domeniile de politică publică precum: transport, cultură, dezvoltare economică, infrastructură, educație, protecția mediului etc.;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- un instrument participativ de dezvoltare locală, care agregă interesele actorilor urbani într-un parteneriat ce urmărește dezvoltarea municipiului;

- un instrument operațional de dezvoltare, care înglobează proiecte de dezvoltare locală pentru domenii ca: renovarea spațiului urban, locuire, infrastructură, protecția mediului, dezvoltare economică, incluziune socială etc.

Pornind de la obiectivele sectoriale corelate cu analiza situației existente și cu analiza SWOT, au fost prezentate direcțiile de dezvoltare, iar pentru fiecare direcție au fost definite prioritățile de dezvoltare și măsurile concrete pentru atingerea fiecărei priorități.

Direcții de dezvoltare:

- Economie
- Eficiență energetică, reducerea poluării și a efectelor acesteia
- Infrastructură publică
- Servicii publice
- Servicii publice inteligente

d) problemele de mediu relevante pentru plan sau program;

Aflat în nordul județului Bihor, comuna Borș este localizat pe cursul râului ... și se Unitatea teritorial-administrativă Borș se suprapune cu arii naturale protejate după cum urmează:

- ✓ ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede (în procent de 1 % din suprafața UAT),
- ✓ ROSCI0185 Paduricea de la Santău (în procent de 2 % din suprafața UAT).

Ariile naturale protejate sunt administrate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate - Serviciul Teritorial Bihor.

Proiectele propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a comuna Borș, prin implementare vor aduce posibilitatea dezvoltării economice a zonei, posibilitatea creșterii nivelului de trai a locuitorilor, reducerea consumului de combustibil, reducerea emisiilor de carbon în transport, îmbunătățirea siguranței și securității locuitorilor zonei, creșterea atractivității și calității mediului urban și a peisajului urban, pentru beneficiul cetățenilor, economiei și societății în ansamblu și accesibilizarea zonei.

Prin implementarea planului se vor respecta prevederile legale în vigoare astfel încât impactul negativ asupra factorilor de mediu să fie unul redus.

Planul identifică disfuncționalitățile actuale, iar prin măsurile/obiectivele specific pe care le propune se urmărește îmbunătățirea calității mediului.

e) relevanța planului sau programului pentru implementarea legislației naționale și comunitare de mediu (de exemplu, planurile și programele legate de gospodărirea deșeurilor sau de gospodărirea apelor).

Planul respectă prevederile legislației naționale și comunitare de mediu.

II. Caracteristicile efectelor și ale zonei posibil a fi afectate cu privire, în special, la:

a) probabilitatea, durata, frecvența și reversibilitatea efectelor;

Planul nu are efecte semnificative negative asupra factorilor de mediu, cu condiția respectării legislației în vigoare.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Estimarea impactului potențial asupra speciilor și habitatelor din ariile naturale protejate de interes comunitar și a factorilor de mediu:

Calitatea aerului

La nivelul Comunei Borș calitatea aerului este bună, neexistând surse majore de poluare a aerului în zonă. Sursele de poluare evidențiate sunt traficul rutier pe drumul european E60 și poluarea generată pe platformele industriale ale Comunei și ale Municipiului Oradea.

Calitatea apelor

Cel mai important râu care străbate extremitatea sudică a comunei este Crișul Repede. Acesta izvorește de la o altitudine de 710 m, în apropiere de localitatea Izvorul Crișului, dintr-o zonă deluroasă de pe marginea nordică a depresiunii Huedinului. Malul drept al Crișului Repede este îndiguit în aval de Oradea pe o lungime de 23,6 km. După ce trece de localitatea Oradea - aflându-se în zona de câmpie, cursul râului este lent. Un alt curs de apă este pârâul Crișul Mic care curge pe teritoriul satului Santăul Mare. Acest pârâu nu seacă niciodată, fiind alimentat de un izvor artezian și de mai multe izvoare de terasă, debitele minime fiind în jurul de 1,5 l/sec. Are albia puțin dezvoltată și foarte meandrată, năpădită de vegetație acvatică.

Între satele Borș și Santăul Mic există două bălți formate în vechile balastiere. Aceste bălți au adâncimi considerabile, pătrunzând în pânza freatică, suprafața lor totală fiind de 62 ha. În perioada anilor 1958 - 1960 în hotarul comunei au fost executate lucrări de desecări, realizate în scopul de a reda agriculturii terenurile mlăștinoase și neproductive. Cu ocazia executării acestor lucrări de desecări s-au creat două canale artificiale, fiecare cu o lungime de câte 2-2,5 km.

Crișul Repede reprezintă un corp de apă puternic modificat și a fost monitorizat în 3 secțiuni pe teritoriul Zonei Metropolitane Oradea, pe o lungime de 34,27 km. După grupele de indicatori - cum ar fi regim de oxigen, salinitate și poluanți toxici, indicatori chimici relevanți respectiv indicatori biologici, calitatea apei se încadrează în categoria de potențial ecologic bun.

Principalele surse de poluare ale apelor de suprafață și subterane de la nivelul comunei sunt reprezentate de utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură.

Administrația Bazinală de Apă Crișuri Oradea

administrează apele aflate pe teritoriul bazinului hidrografic "Crișuri" din domeniul public și infrastructura sistemului de gospodărire a apelor formată din lacuri de acumulare, diguri de apărare împotriva inundațiilor, canale, derivații inter-bazinale, prize de apă și alte lucrări specifice, precum și infrastructura sistemelor de veghe hidrologică, hidrogeologică și de monitorizare a calității resurselor de apă aflate în patrimoniul său, în scopul cunoașterii și gestionării resurselor de apă de suprafață și subterane.

Calitatea solurilor

Solul reprezintă împreună cu ceilalți factori de mediu – mediul de viață pentru plante, animale și om, iar pentru agricultură - principalul mijloc de producție. La nivelul Comunei Borș se regăsesc terenuri afectate de nitrați din activități agricole care sunt monitorizate sub aspectul calității solului și măsurilor agropedoameliorative de către instituțiile competente - [Direcția Agricolă și pentru Dezvoltare Rurală Bihor și O.S.P.A Bihor](#).

Depozitul ecologic județean din Municipiul Oradea administrat de Eco Bihor SRL Oradea - din strada Matei Corvin, are două celule cu capacitatea de stocare epuizată, copertate cu sol vegetal pentru îmbunătățirea parametrilor de mediu și suprafață aproximativă de 3,8 ha. Se depozitează în celula II B în prezent. Celula II A este în curs de tasare & compactare. Suprafața totală destinată gestionării deșeurilor este de 36 ha. Capacitatea totală prevăzută pentru depozitare este de 4.500.000 tone.

Factorul de mediu apă: Impactul prognozat asupra factorului de mediu apă:

- spălarea terenurilor în perioada lucrărilor de implementare a obiectivelor prevăzute în planul analizat, de către apa din precipitații și antrenarea de sedimente către cursuri de apă ce traversează zona analizată;

- afectarea calității apelor de suprafață datorate apelor pluviale în implementarea obiectivelor prevăzute în plan (impact nesemnificativ).

Factorul de mediu aer: Impactul asupra poluării aerului în faza de execuție a planului este datorat de:- emisiile în aer rezultate în urma funcționării motoarelor termice din dotarea utilajelor și mijloacelor auto ce vor fi folosite în activitățile de construcție propuse sunt dependente de etapizarea lucrărilor.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- nivelurile de zgomot și vibrații generate de traficul rutier și șantierele organizate în vederea punerii în practică a lucrărilor propuse.

- emisiilor (pulberi fine, CO₂, NO_x, SO₂, compuși volatili) din activităților de implementare a planului, care pot afecta speciile de floră și faună a zonelor învecinate datorită sedimentării acestora (impact nesemnificativ cantității reduse de poluanți);

- posibilelor efecte negative asupra sănătății umane (inhalația unor particule fine de praf rezultate în urma desfășurării lucrărilor de către lucrătorii de pe amplasament și locuitorii din zonă).

Factorul de mediu sol: Prin aplicarea prevederilor planului, sursele posibile de poluare a solului și a subsolului sunt:

- deșeurile menajere ce vor fi generate de personalul angajat al firmelor specializate ce vor întreprinde lucrările prevăzute de planul analizat,

- poluările accidentale cu combustibili și lubrifianți,

- tasarea solului în timpul efectuării lucrărilor propuse.

Factorul de mediu biodiversitate: Impactul potențial al lucrărilor silvotehnice asupra florei și faunei sunt reprezentate de:

presiune exercitată de lucrările care se desfășoară în plan pentru speciile care își au habitatul în apropierea acestor amplasamente;

presiune exercitată în timpul lucrărilor asupra speciilor floristice, faunistice, cu excluderea celor supuse regimului de protecție;

Impactul potențial asupra habitatelor

rănirea arborilor din vecinătatea lucrărilor prevăzute în plan;

extragerea unor arbori.

Impactul potențial asupra speciilor de mamifere

zgomotul produs în timpul lucrărilor în apropierea habitatelor speciilor;

prezența omului în apropierea habitatelor speciilor;

conducerea cu viteză mare a vehiculelor motorizate, care poate avea ca efect riscul uciderii unor indivizi ai speciilor;

Impactul potențial asupra speciilor de amfibieni și reptile

desecările, drenajul zonelor umede;

depozitarea resturilor rezultate în timpul lucrărilor în zone umede;

utilizarea de substanțe chimice în timpul lucrărilor.

Impactul potențial asupra speciilor de nevertebrate

strivirea de către persoanele și utilajele angrenate în desfășurarea lucrărilor;

eliminarea lemnului mort, precum și depozitarea buștenilor pe care habitează anumite specii în zone însorite.

Proiectele propuse prin SIDU (majoritar), în această fază nu li se cunoaște cu exactitate amplasarea, ele neavând încă faza de proiectare finalizată. În faza de proiectare finalizată, titularul va reveni în vederea solicitării acordului de mediu, cu datele complete astfel încât să se poate estima impactul corespunzător. Prin corelarea proiectelor din SIDU cu planul de mobilitate urbană a comuna Borș (planul de mobilitate urbană conține parte din proiectele propuse în SIDU), estimăm că impactul în urma implementării planului supus discuției va fi unul nesemnificativ negativ asupra speciilor și habitatelor din ariile naturale protejate suprapuse.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

b) natura cumulativă a efectelor;

Nu se prevăd schimbări ale stării de conservare ale habitatelor și speciilor în viitor prin prisma implementării planului (cu datele deținute în prezente, sub rezerva faptului că nu avem la dispoziție proiectele lucrărilor propuse și prin corelarea datelor avute cu cele din planul de mobilitate urbană a orașului Săcueni, care sunt complementare).

Prin etapizarea derulării măsurilor/obiectivelor specifice propuse prin plan, atât ca și perioadă de timp cât și ca amplasare, impactul cumulativ va fi unul redus.

c) natura transfrontieră a efectelor; - Nu este cazul.

d) riscul pentru sănătatea umană sau pentru mediu (de exemplu, datorită accidentelor);

Prin implementarea SIDU riscul unor posibile efecte negative pentru sănătatea populației și pentru mediu, va fi unul redus, cu condiția respectării caracteristicilor planului și a legislației de mediu în vigoare.

e) mărimea și spațialitatea efectelor (zona geografică și mărimea populației potențial afectate);

Planul se implementează la nivelul unității teritorial-administrative comuna Borș care are în componență patru sate : Borș, Sântion, Santăul Mic și Santăul Mare.

Comuna Borș este amplasată în nord – vestul județului Bihor și al Zonei Metropolitane Oradea, în Regiunea de Dezvoltare Nord – Vest, Situată la 12 de km de Municipiul Oradea. Comuna Borș este localitate între România și Ungaria. Se învecinează la est cu comuna Biharia și cu Municipiul Oradea, la sud cu comuna Sântandrei, la vest cu comuna Girișu de Criș și cu Ungaria, iar la nord cu Ungaria.

Conform datelor Institutului Național de Statistică în anul 2020 populația stabilă a comunei Borș după domiciliu a fost de 4.324 locuitori.

f) valoarea și vulnerabilitatea arealului posibil a fi afectat, date de:

(i) caracteristicile naturale speciale sau patrimoniul cultural; Unitatea teritorial-administrativă Borș se suprapune cu arii naturale protejate după cum urmează:

- ✓ ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede (în procent de 1 % din suprafața UAT),
- ✓ ROSCI0185 Paduricea de la Santău (în procent de 2 % din suprafața UAT).

Ariile naturale protejate sunt administrate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate - Serviciul Teritorial Bihor.

(ii) depășirea standardelor sau a valorilor limită de calitate a mediului; - Nu este cazul.

(iii) folosirea terenului în mod intensiv; - Nu este cazul.

g) efectele asupra zonelor sau peisajelor care au un statut de protejare recunoscut pe plan național, comunitar sau internațional.

Unitatea teritorial-administrativă Borș se suprapune cu arii naturale protejate după cum urmează:

- ✓ ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede (în procent de 1 % din suprafața UAT),
- ✓ ROSCI0185 Paduricea de la Santău (în procent de 2 % din suprafața UAT).

Ariile naturale protejate sunt administrate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate - Serviciul Teritorial Bihor.

Pentru acest plan Agenția națională pentru Arii Naturale Protejate – Serviciul Teritorial Bihor a emis Avizul nr. .... din ...05.2024, aviz favorabil cu condiții ce trebuie respectat de beneficiarul planului.

Obligațiile titularului:

- ✓ Titularul are obligația de a respecta legislația de mediu în vigoare.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

✓ Titularul are obligația de a menține și de a nu periclita starea de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor naturale și de a sigura integritatea rețelei ecologice Natura 2000.

✓ Respectarea prevederilor OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor, actualizată.

✓ Ordinul Ministerului Sănătății nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației.

✓ În vederea realizării acțiunilor/proiectelor propuse prin SIDU comuna Borș, titularul va notifica Agenția pentru Protecția Mediului Bihor și va solicita actele de reglementare, conform legislației de mediu în vigoare.

✓ Titularul planului este obligat să depună la Agenția pentru Protecția Mediului Bihor, rezultatele programului de monitorizare, anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, conform prevederilor art. 27 din HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

✓ Titularul planului/programului are obligația de a notifica autoritatea competentă pentru protecția mediului despre orice modificare a planului/ programului, înainte de realizarea modificării.

Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziție autorității competente pentru protecția mediului și a publicului revine în totalitate titularului planului.

Informarea și participarea publicului la procedura de evaluare de mediu:

– Anunțuri publice pentru declanșarea etapei de încadrarea a planului, publicate în cotidianul "Jurnal Bihorean" din datele de 23.04.2024 și 26.04.2024.

– Anunț public privind decizia etapei de încadrare publicat pe sit-ul Agenția pentru Protecția Mediului Bihor în data de 22.05.2024, împreună cu draftul deciziei.

– Anunț public privind decizia etapei de încadrare publicat în cotidianul "Jurnal Bihorean" din data de 21 iulie 2023.

Prezenta decizie poate fi contestată în conformitate cu prevederile **Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004** cu modificările și completările ulterioare.

Prezenta decizie este valabilă pe toată perioada punerii în aplicare a planului.

Prezenta decizie se poate utiliza numai în vederea adoptării planului de către autoritatea administrației publice competente.

Pentru obținerea autorizației de construire se va urma procedura de reglementare conform **Legii nr. 292 din 3 decembrie 2018** privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

**Director Executiv,
Sanda Daniela MERCEA**

Șef serviciu Avize, Acorduri, Autorizații

Șef Birou Calitatea Factorilor de Mediu

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Întocmit,
ing. **MAGYAR** Brigita

Responsabil biodiversitate,
consilier Daniela **ȘERBĂNESCU**

2 ex./14 pag.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

B-dul Dacia nr. 25/A, Oradea, cod 410464

E-mail: office@apmbh.anpm.ro; Tel. 0259/444.590; Fax. 0259/406.588

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679